

31A SUOMENKIELINEN PERUSOPETUS

Palvelut ja toiminnan kehittäminen

Suomenkielisen perusopetuksen tulosyksikkö toteuttaa osaltaan kaupungin strategiaa eli Espoo-tarinaa ja valtuustokauden tavoitteita. Kasvun ja oppimisen toimialan tulosyksikkönä se rakentaa osaltaan yhtenäistä kasvun ja oppimisen polkua varhaiskasvatuksesta perusopetuksen kautta toisen asteen koulutukseen. Tulosyksikön toiminta-ajatuksena on järjestää lapsille ja nuorille oppilaslähtöistä, korkeatasoista ja alueellisesti yhdenvertaista perusopetusta. Toiminnan lähtökohtana on koulutuksellinen tasa-arvo sekä lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistäminen. Tulosyksikkö toimii yhteistyössä varhaiskasvatuksen ja toisen asteen toimijoiden kanssa.

Suomenkielisen perusopetuksen tulosyksikkö tarjoaa laadukasta opetusta esi- ja perusasteella. Laadukkaan opetuksen lähtökohta on oppilaiden hyvinvointi, kiusaamiseen ja väkivaltaan on nollatoleranssi. Toinen ratkaiseva tekijä on hyvinvoiva ja jaksava henkilöstö, jonka saatavuuden parantamiseksi tehdään toimenpiteitä. Tavoitteena ovat oppimistulokset, jotka ovat Suomen kärkitasoa käytävissä olevilla mittareilla. Erityistä huomiota kiinnitetään maahanmuuttajataustaisten lasten oppimistuloksiin, tavoitteena on pienentää eroa kantaväestöön oppimistuloksista nostamalla. Erityisopetusta uudistetaan yhdessä koulujen kanssa niin, että entistä useampi oppilas voi käydä omaa lähikoulua tai oman alueensa koulua. Yhteistyötä suomenkielisen varhaiskasvatuksen kanssa tiivistetään tavoitteena sujuvoittaa oppilaan siirtymistä varhaiskasvatuksesta peruskouluun.

Suomenkielisen perusopetuksen kokonaisoppilasmäärän arvioidaan kasvavan vuoden keskiarvona noin 228 oppilasta (+0,7 %) vuodesta 2022. Kasvu painottuu yläkoululaisiin. Äidinkielenään kotimaisia kieliä puhuvien oppilaiden määrä vähenee ja muita kieliä puhuvien oppilaiden määrä kasvaa voimakkaasti.

Opetuksen kehittäminen

Opetuksen kehittämisessä varmistetaan perusopetuksen opetussuunnitelmien ajantasaisuus kansalliset normimuutokset huomioiden. Samalla tuetaan opetushenkilöstön opetussuunnitelmaosaamista järjestämällä osaamisen kehittämisen tilaisuuksia. Tuetaan koulu yhteisöjen osaamisen ja toimintakulttuurin kehittämistä OPS-agentti- ja kehittäjäopettajatoiminnalla. Osaamisen kehittämisessä tärkeinä osaamisalueina ovat kieli- ja kulttuuritietoinen opetus, inklusiiviset toimintatavat sekä digipedagogiikan kehittäminen.

Tieto- ja viestintäteknologia

Tieto- ja viestintäteknologian määräraha sisältää peruskoulujen tietoliikenne-, tietojärjestelmä-, ylläpito- ja tukipalvelukustannukset, tietotekniikkalaitteiden leasing-vuokrat sekä opetushenkilöstön täydennyskoulutuksesta aiheutuvat menot.

Koulujen toimintakulttuuria ja opetushenkilöstön osaamista kehitetään opetussuunnitelmien mukaisesti ja kehitetään oppimisen pilvipalveluiden pedagogista käyttöä.

Oppilaiden käytössä olevien digilaitteiden määrää pyritään edelleen tasavertaistamaan lisäämällä edullisempien päätelaitteiden määrää. Tavoitteena on saavuttaa kaikkien perusopetuksen koulujen osalta laitteiden määrässä suhdeluku 1,5 oppilasta / päätelaite. Uusitaan noin 6 000 oppilaskäytössä olevaa päätelaitetta.

Oppimistilojen esitystekniikkaa uusitaan elinkaarivaihdoin. Varaudutaan koulujen muuttoihin ja niistä koituviin muuttokustannuksiin sekä uusien koulujen varustamiseen nykyaikaisella AV-tekniologialla. Ohjelmoinnin, robotiikan ja uusien teknologioiden sekä niihin liittyen maker-tekemisen osaamista edistetään. Mediataitojen osaamista vahvistetaan mm. Mediapajan keinoin.

Oppimisen kolmiportainen tuki

Erityisen tuen piirissä opiskelee lukuvuonna 2022–23 yhteensä 3005 oppilasta, joista 1402 oppilasta opiskelee integroituneena yleisopetuksen luokassa. Tuki järjestetään oppilaan tarpeen mukaan joko yleisopetuksen ryhmässä tai erityisluokassa tai näitä joustavasti yhdistellen. Oppilaan tarvitsema erityinen tuki pyritään järjestämään entistä useammin omassa koulussa tai omalla alueella. Näin oppilas käy mahdollisuuksien mukaan koulua omassa sosiaalisessa ympäristössään ja koulumatkan pituus pysyy kohtuullisena. Tilauskuljetuksissa (koulutaksi) on siirrytty vuoden 2022 alusta aluepohjaiseen hinnoitteluun, jossa Espoo on jaettu neljään alueeseen. Alueen sisäiset kuljetukset ovat edullisempia kuin aluerajan ylittävät kuljetukset. Koulunkäynti omassa koulussa tai omalla alueella mahdollistaa monelle erityisoppilaalle koulumatkan kulkemisen itsenäisesti tai julkisen liikennettä käyttäen tilauskuljetuksen sijaan. Myös tämä tukee ajatusta järjestää erityinen tuki oppilaan asuinpaikan lähellä. Erityisopetuksen uutta toimintamallia kehitetään yhdessä koulujen kanssa.

Monikulttuuriset opetuspalvelut sekä kansainvälinen opetus

Suomenkielisessä perusopetuksessa opiskelee elokuussa 2022 8218 vieraskielistä oppilasta, mikä on 27,4% kokonaisoppilasmäärästä ja yli 1000 oppilasta enemmän kuin vuotta aiemmin. Vieraskielisten oppilaiden määrän kasvun ennakoidaan jatkuvan vahvana myös vuonna 2023. Oman äidinkielen opetusta järjestetään 1. luokasta alkaen 40 eri kielellä yhteensä noin 5000 oppilaalle. Osa opetuksesta toteutetaan etäopetuksena.

Oman äidinkielen opetuksesta saadaan erillistä valtionosuutta pidettyjen tuntien mukaan. Katkosaineiden opetusta tehostetaan laajentamalla etäopetusta, jotta oppilaiden kuljetustarve toiseen kouluun oman uskonnon tunneille vähenisi. Valmistavasta opetuksesta perusopetukseen siirtyneiden oppilaiden tukemista tehostetaan tarjoamalla samanaikaisopetusta omalla äidinkielellä. Yhteistyötä maahanmuuttajahuoltajien kanssa vahvistetaan kulttuuriohjaajien avulla.

Maahanmuuttajien valmistavaa opetusta järjestetään entistä useammin oppilaan omassa lähikoulussa, jolloin oppilas pääsee heti mukaan lähikoulun sosiaaliseen ympäristöön ja siirtyminen yleisopetuksen ryhmään tapahtuu sujuvasti.

Englanninkielistä opetusta järjestetään kahdessa, kaksikielistä (suomi - englanti) opetusta seitsemässä ja ruotsinkielistä kielikylpyopetusta viidessä opetuspisteessä. Aloittavan ryhmän minimikoko on 18 oppilasta.

Iltapäivätoiminta

Perusopetuksen iltapäivätoimintaan osallistuu lukuvuonna 2022-2023 yhteensä noin 4500 oppilasta. Iltapäivätoiminta järjestetään koulujen tiloissa. Iltapäivätoiminnan palveluntuottajat saavat koulujen tilat käyttöönsä korvauksetta.

Iltapäivätoiminnan järjestämisperiaatteita uudistettiin syksystä 2022 alkaen huomioiden hankintalaki sekä taloudellisesti kestävä Espoo –ohjelman linjaukset palvelujen hankintatavoista. Toiminta järjestetään pääosin ulkopuolisten palveluntuottajien toimesta ostopalveluna ja pieneltä osin avustettuna toimintana. Lisäksi osassa kouluista iltapäivätoiminta järjestetään koulun omana toimintana.

Taloussuunnitelma sisältää iltapäivätoiminnan kaikille paikkaa hakeneille, sekä 1. ja 2. luokan oppilaille, että sitä vanhemmille erityisen tuen oppilaille.

Lukuvuonna 2022-2023 kehitysvammaisten ja autististen lasten aamu- ja iltapäivähoitoon osallistuu 254 oppilaista. Hoitoa toteutetaan 12 koululla. Loma-ajan hoitoa on toteutettu keskitetysti, vuonna kesällä 2022 loma-ajan hoitoa oli 9 eri koululla ja siihen osallistui yhteensä 174 oppilasta. Yhdessä vammaispalvelujen kanssa tavoitellaan ratkaisua, jossa toiminta jatkuisi nykyiseen tapaan myös vammaispalvelujen siirryttyä hyvinvointialueelle.

Opiskeluhoito

Opiskeluhoitoon henkilöstö siirtyy vuoden 2023 alusta Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueelle. Tavoitteena on, että opiskeluhoitoon palvelut jatkuvat siirtymävaiheen yli sujuvasti ilman katkoksia. Toimivat palvelut varmistetaan hyvinvointialueen ja kaupungin yhteistyörakenteilla.

Syrjäytymisen ehkäisyyn pyritään panostamaan entistä varhemmin yhteisöllisen ja yksilökohtaisen opiskelun keinoin sekä opinto-ohjausta tehostamalla. Harrastustoimintaa peruskouluissa lisätään harrastamisen Suomen mallin avulla. Syrjäytymisen ehkäisemiseksi yläkoulussa järjestetään joustavaa perusopetusta (JOPO) sekä työelämäpainotteista opetusta (TEPPO)

Poikkeusoloista aiheutuneen oppimis- ja hyvinvointivajeen paikkaamista jatketaan. Tähän on haettu valtiolta erityisavustusta. Mahdollisesti saatava valtionavustus on käytettävissä kesään 2024 saakka.

Kehittämishankkeet

Vuonna 2023 on perusopetuksessa käynnissä useita valtionavustuksilla toteutettavia kehittämishankkeita, joista merkittävimmät ovat koulutuksellisen tasa-arvon edistämisen ja koronapandemian vaikutusten tasaamisen hankkeet. Kaikkien hankkeiden yhteenlaskettu budjetoitu kustannus on 7,0 milj. euroa.

Taloudellisesti kestävä Espoo -ohjelma

Taloudellisesti kestävä Espoo ohjelman toteuttaminen etenee suunnitellusti. Tärkeimpiä vuonna 2023 toteutuvia toimenpiteitä ovat yleinen henkilöstösäästö, kouluyksiköiden koon kasvattaminen, väistötiloista luopuminen, ICT-laiteiden yksikköhinnan pienentäminen sekä pienistä kouluyksiköistä luopuminen. Edellä mainittujen toimenpiteiden toteuttaminen jatkuu valtuustokauden loppuun asti.

Henkilöstö

Suomenkielisen perusopetuksen henkilöstömäärä elokuussa 2022 on 3583. Vakinaisessa työsuhteessa työskentelee 2646 henkilöä. Määräaikaisessa virka ja/tai

työsuhteessa työskentelee 910 henkilöä. Tämän lisäksi suomenkielisessä perusopetuksessa työskentelee työllistämistuella työllistettyjä ja oppisopimussuhteisia opiskelijoita yhteensä 27 henkilöä. Vuonna 2023 opiskelijahuollon henkilöstö siirtyy sotealueelle. Tämä koskee 113 henkilöä suomenkielisessä perusopetuksessa.

Opiskeluhuollon henkilöstön siirtyessä hyvinvointialueelle henkilöstömäärä pienenee noin sadalla henkilöllä. Muilta osin suomenkielisen perusopetuksen henkilöstömäärän arvioidaan pysyvän vuonna 2023 likimain samalla tasolla kuin vuonna 2022. Taloudellisesti kestävä Espoo –ohjelman tavoitteita noudatetaan. Uudet virat ja toimet kohdistuvat lähinnä määräaikaisten vakinaistamiseen oppilasrakenteen muuttuessa, kun alakoululaisten määrä vähenee, ja yläkoululaisten sekä monikielisten oppilaiden määrä kasvaa. Uusien toimien avulla myös henkilöstövuokrausta vähennetään ja korvataan omalla henkilökunnalla. Tämän avulla henkilöstöä saadaan sitoutettua nykyistä paremmin.

Tulosityksikön toiminnan ja henkilöstön kehittäminen perustuvat strategiaan, opetus-suunnitelmiin ja tuloskortin tavoitteisiin. Tulosityksikön henkilöstön osaamisen kehittämisen painopisteet vuonna 2023 ovat digiosaaminen läpileikkaavana koko tulosityksikön, monikielisten lasten opetuksen osaamisen lisääminen ja kolmiportaisen tuen osaamisen lisääminen.

Talous

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2021	2022	TA 2023	2024	2025
Toimintatulot	16 617	15 513	15 413	15 980	16 380
Toimintamenot	-325 218	-329 478	-335 606	-340 715	-349 266
Toimintakate	-308 601	-313 965	-320 193	-324 735	-332 886
Suunnitelmapoistot	-2 413	-2 792	-2 950	-2 950	-2 950
Tilikauden tulos	-311 013	-316 757	-323 143	-327 685	-335 836
Menot euroa/asukas	1 094	1 090	1 092	1 092	1 103

Opetuksen henkilöstömäärärahat kasvavat vuoteen 2022 verrattuna. Kasvu sisältää palkkatason nousun, mutta vain osin oppilasmäärän kasvun ja oppilasrakenteen muutoksen yläkoululaisten ja monikielisten oppilaiden osuuksien kasvaessa.

Edellä mainitut menojen lisäykset tasapainotetaan talousarviossa vähentämällä perusopetuksen jakotunteja, jolloin yleisopetuksen keskimääräisen ryhmäkoon arvioidaan nousevan 13,8 noin 14,1 oppilaaseen. Tarvikemäärärahat pysyvät oppilasta kohden vuoden 2022 tasolla. Avustajapalvelumäärärahoja sopeutetaan vastaavalla tavalla kuin opetuksen määrärahoja. Koulukohtaisessa budjetissa koulut saavat suunnata saamansa kokonaisresurssit oman tarveharkintansa mukaan opetukseen, avustajapalveluihin ja oppimateriaaleihin.

Tilakustannukset kasvavat noin 3,8 M€ vuoteen 2022 verrattuna. Vuonna 2023 valmistuvat Laajalahden koulu, Kalajärven koulu sekä PPP-hankkeina (Public-Privat Partnership) toteutettavat Kuitinmäen koulun alakouluosa sekä Kilon koulu. Näiden valmistuessa vastaavasti luovutaan osasta väliaikaisia ja huonokuntoisia koulutiloja. Pitkän tähtäimen tavoite on kasvattaa peruskoulujen yksikkökokoja, sillä oppilaskohtaiset kustannukset ovat isossa kouluyksikössä pienemmät ja erikoisluokkatilojen käyttöaste parempi kuin pienessä koulussa.